БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 119 (8339)
МАЙН 22
СРЕДА
1957 он

Сэн 20 мүнгэн.

Загаһашадай шухала зорилго

Республика доторнай загаһа бариха зунай хүдэлмэриин шалтэр үсөөхэн үдэр үлэбэ. Энэ үе загаһашадай ажалдахи ехэл харюусалгатай саг мүн. Юуб гэхэдэ, загаһа бариха гүйсэбэй түсэбэй эхэнхи хубинь шагтал зунай сагта дүүргэгдэхэ ёһотой. Тиимэһээ бэлэдхэл хүдэлмэриие һайнаар дүүргэжэ, 1957 оной зунай сезоной түгэс бэлэнээр угтаха гэшээ республикымнай загаһашадай шухала зорилго боломо.

Үнгэрэгшэ зунай сезондо хангалтагүй бэлэдхэлтэй дээрэ загаһашадай олохон коллектив Байгал далайн мүльһэнэй хайлахатай сасуу загаһа барилгада гаража шадаагүй һэн. Тиигэжэ нобшорооро үнэтэ сагаа гээһэн байна. Тиимэ дутагдал мүнөө жэлдэ гаргажа болохогүй. Загаһа барилгын алишье сезониие бэлэдхэл һайнтайгаар эхилһэн загаһашадай коллектив гүрэнэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэнэ. Горячинскын загаһашадай заводой хүдэлмэришэдэй жалынь энээндэ жэшээ болохо үгэмөөр. Эндэхи загаһашад һайн бэлэдхэлтэй байхаһаа гадна, зунай сезоной үедэ ажалаа үрэ эмхидхэжэ, бүхы хүсэ шадалаа элсүүлжэ шададаг. Мүнөөшье тэдэнэр бэлшээр ябуулжа байна. Загаһа барилгада хэрэгтэй зэр зэмсэгүүдынь түсэбэй ёһоор заһабарилагданхай. Далай дээрэ хэрэглэгдэхэ катер болон мотоквнуудынь заһабарилагдажа дүүрэхэ ойртоо. Заводой дирекци, партиина организаци мүнөө загаһашадай бригадануудые бэлдхэхэ, коммунистнуудые харюусалгатай ажалда хубааралан табиха тушаа эмхизэлнүүдые абажа эхилээ. Иимэ оролдолго гаргаһан загаһашадай абаһан уялгаяа нэрэ түрэтэйгөөр дүүргэхэ байһанниинь найдамтай ха юм.

Гэбэшье, республикымнай загаһанай промышленностиин предприяти, загаһа баридаг колхозуудта зунай сезондо бэлэдхэл хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна. Мүнөө болотор зэр зэмсэгүүдээ заһабарилжа дууһаагүй предприятинуудшье бии. Загаһанай промышленностиин эгээл эхэнүүд предприятинууд болохо Нижне-Ангарскын, Усть-Баргажанай загаһанай комбинадууд, Дубининска болон бусад заводуудта зунай сезондо бэлэдхэл муугаар ябуулагдана. Балагдаһан түсэбэй ёһоор мүнөө бухы механизмууд, зэр зэмсэгүүд заһабарилагджа дүүрээд байха аад, үшөө ойроо түгэсхэгдэхэгүй юумэн олон. Загаһашадай холын агнуурида ошоходоо байдаг гэр байранууд хаанашье заһабарилагдажа эхилээгүй.

Загаһа бариха зунай сезондо бэлэдхэлэй хүдэлмэриие ябуулагда республикын рыбтрестын хүтэлбэрилэгшэд харюусалгатай гээшэ. Тэдэ трестын хүтэлбэрилэгшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд бэлэдхэлэй хүдэлмэриие богони болзор соо дүүргэхэ талаар предприятинуудайнгаа хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табинагүй. Мүн бодото туһаламжа багаар үзүүлнэ.

Байгал шадар оршодог аймагуудта загаһа баридаг колхозууд олон. Тэдэ колхозууд республика доторо гүрэндэ загаһа тушааха түсэбэй горьтойхон хубиие дүүргэлсэдэг байна. Тиимэһээ тэдэ колхозууд зунай сезониие мүн лэ һайн бэлэдхэлтэйгээр эхилхэ уялгатай. Гэбэшье, Баргажанай, Байкало-Кударын болон бусад аймгүйсэдкомууд загаһа баридаг колхозуудай ажахыда бага анхарал хандуулна.

Загаһа бариха зунай сезондо бэлэдхэл гансахан лэ зэр зэмсэгүүдые заһабарилгаар хизаарлагдаха ёһогүй. Холын агнуурида гараһан загаһашадай байха гэр, столово, бани гэхэ мэтые ойрын үдэрнүүдтэ заһабарилжа дүүргэхэ хэрэгтэй. Загаһашадые үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар, эдээ хоолоор таһалдуулхагүйн тулада рыбкоопуудай хүтэлбэрилэгшэд шухала хэмжээ хараалжа, тэрэнээ бэелүүлхэ ёһотой.

Мүнөө далайн мүльһэнэй үшөө хайлаагүй байхада загаһанай завод, комбинат, загаһа баридаг колхоз бүхэндэ зунай сезондо бэлэдхэлые шалгажа, элирүүлэгдэһэн дутагдалые түргөөр усадхаха хэрэгтэй. Илангаяа культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри загаһашадай дунда һайнаар ябуулха шухала. Аймгүйсэдкомуудай культурын таһагууд загаһашадта таһалгаряагүйгөөр кино харуулжа, лекци, элидхэл уншажа байхын тулада эртээнһээ тодорхой хэмжээ абаха ёһотой.

Зургаадахи табанжэлэй хоёрдохи жэлдэ—1957 ондо советскэ арад Агуухэ Октябрьин 40-дэхи ойн һайндэрые ажалай шэнэ амжалтаар угтахын түлөө эрид шууд тэмсэжэ байна. Тэрэ тоодо манай республикын загаһашад абаһан уялгаяа заатагүй дүүргэжэ, Эхэ орондоо загаһа ехээр тушааха зорилготой. Тэрэнэй тулада загаһанай заводуудай, загаһа баридаг колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, партиина, организаци зунай сезониие түгэс бэлэнээр угтахын, гүрэнэй түсэбые үлүүлэн дүүргэхын түлөө загаһашадай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ байна.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ ПОЛИНУУД ДЭЭРЭ

* * *

Кукуруза тарилгые эхилбэ

ПЕТРОПАВЛОВКА. (Телефоноор абтаба). Зэдын аймагай Үшөөтэйн МТС-эй харьяата колхозууд эртын культурануудай тарилга дүүргэбэд, мүнөө оройн болон тэжээлэй культуранудые, огородой эдеэ трижа захалаа. Колхозуудай түрүүшын ээлжээндэ тариһан тарялангай талмай шэнииһэн ба хара таряанай шэнэхэн ургөөр жэгдэ ногоорож захалаа. Тарянайнь гараса һайн.

Эдэ үдэрнүүдтэ бүришье дулаан боложо, газарай хүрьһэн һайса дулаасажа, эндэхи колхозууд кукуруза тарилгые эхилбэ. Кукуруза тарилга захалхынгаа урда тээ эндэхи колхозуудай кукуруза тарилгада хабаадаха хүнүүд, мэргэжэлтэд, тракторна болон таряан ажалай бригадын бригадирнууд кукурузын муу бэшэ ургаса жэл бүхэндэ туйладаг Молотовой нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ сугларжа кукуруза тарихыень хараһан байна.

Кукуруза тарилга илангаяа Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Кавелин М. П.) эмхитэй һайнаар ябуулагдана. Тус колхоз мүнөө жэлдэ 593 гектарта кукуруза квадратно-гнездовой аргаар тариха байна. Энэнь нёдондо нойхиһоо һурагүй ехэ юм. Мүнөө түрүүшын зуу шахуу гектарта кукуруза таригдаа.

Кукурузын тарилга дээрэ илангаяа А. Акимовай хүтэлбэрилдэг № 1-дэхи комплексно бригадын тарилгашад һайн ажалаараа шалгарна. Жэшээлхэдэ, «Беларусь» тракторта «СКГ-К-6» сеялкэ шагтагалжа тарилга хэдэг тракторист Михаил Баландинай агрегат үдэр бүриингөө нормые алданагүй. Сеялкэшэн Андриян Баландин, тэрэнэй һамган контролеровор ажалладаг Надежда Сычева гэгшэд тарилгынгаа шанарай түлөө оролдоно.

Мүн энэ колхозой 2-дохи, 3-дахи комплексно бригаданууд кукурузын тарилга эхилбэ. Энэ колхоз кукурузынгаа талмайе үтэгжүүлхын, ургасадаа нэмэлтэ тэжээл үгэжэ байхын тулада шэбхэ ехээр зөөһэн, мүн минеральна үтэгжүүлэгшэ абаһан байна.

Тиихэдэ Ленинэй, Чапаевай нэрэмжэтэ болон бусад колхозууд кукуруза тарилгадаа жэгдэрэн ороо. Мүнөө жэл Үшөөтэйн МТС-эй харьяата колхозууд хамтадаа кукуруза 1800 гектарта, тэрэнһээ 1000 гектарыень квадратно-гнездовой аргаар тарижа, гектар бүриһөө дунда зэргээр 120—150 центнер ургаса абахаар шиидэнхэй.

Саг хүлеэхэгүй, шамдагты!

Кяхтын аймагай колхозууд эртын культуранудай тарилга богонихон болзорто һайн шанартайгаар хэжэ дүүргэхэ бухы арга боломжотой байгаа. Энээн тушаа «Красное Знамя» колхозой жэшээ элитээр гэршэлнэ. Колхозой поли дээрэ мүнөө Погранична МТС-эй нүхэр М. Банновай хүтэлбэрилдэг 9-дэхи тракторна бригада ажаллана.

Бригадын механизаторнууд ажал хүдэлмэрээ зүбөөр эмхидхэжэ, машина техникэеэ бүтээсэтэйгээр, үдэр һүнигүй хүдэлгэжэ эртын культуранудай тарилга МТС соогоо түрүүлэн майн 16-да дүүргэжэ, социалистическэ мүрысөөндэ илажа гараа. Энэ бригадынхид тарилга дээрэ түрүү арга хэрэглэһэн байна. 136 гектар бүтэн тунга газарта орооһото культуранууд тариглаа. Тиихэдэ 334 гектарта хэрээһэлүүлэгдэн таригдаа. Тарилга дээрэ трактористнууд А. Григорьев, Б. Баннов, Е. Лощенков, Е. Баннов гэгшэд һайн амжалта туйлаһан байна. Эдэнэр халаанайнгаа даалгабари хододоо үлүүлэн дүүргэнэ.

Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо ажалладаг нүхэр Дансаруновай бригадын механизаторнууд тарилга дээрэ һайнаар хүдэлмэрилжэ, түсэбөө дүүргэнэ.

Гэбэшье, Кяхтын зарим колхозуудта эртын культуранудай тарилга болошогүйгөөр унжагайржа байна. Майн 20-ной мэдээгээр Погранична МТС-эй харьяата колхозуудта эртын культуранудай гурбанай хоёр хуби түсэб таригдаад байна. Тиихэдэ аймаг соогоо тарилга ехээр хэдэг Калининай нэрэмжэтэ колхоздо эртын культуранудай арайхан гэжэ 48,2 процентынь таригдаа.

Май һарада пар хахалха түсэбшье МТС-эй зонодо, хангалтагүйгөөр дүүргэгдэнэ.

Юун дээрэһээ, ямар шалтагааннаа боложо Кяхтада хабарай тарилга унжагайржа, хангалтагүйгөөр ябажа байнаб. Нэн түрүүн ажалай эмхидхэлэй һулаһаа, тракторнуудай муугаар хүдэлмэрилһэнһөө болоно гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Энээн тушаа нэгэ хоёр жэшээ харуулая.

Калининай нэрэмжэтэ колхоз 1835 гектарта эртын тарилга хэхэ ёһотой юм. Эндэ Погранична МТС-эй тракторна 2 бригада (бригадирнуудынь Н. Самойлов, А. Капустин) хүдэлнэ. Ажаллаха хүнүүдэй дутамагһаа, мүн бусадшье шалтагаануудһаа боложо, алишье бригадынь тракторнууд тарилгын эхилһэнһээ хойшо үдэр һүниигүй хүдэлэн үгэхэн сагаа поли дээрэ зогсожо үнгэрнэ. Гансахан майн түрүүшын хахадта тракторнуудай хахадынь шахуу элдэб шалтагаанһаа ээлжээгээр зогсожо байгаа.

Эдэ бүгэдэ тухай һайса мэдэжэ байбашье тракторна бригадануудай бригадирнууд, колхозой правлени (түрүүлэгшэнь Цыкало) зохихо хэмжээ абанагүй, майн 20-ёод гарахаар тарилгаяа дүүргэнэ бээзбди гэжэ һанаа амараханаар яриллажа, үнэтэ сагаа гээжэ байна.

Тракторнуудай зогсожо байха ушар МТС-эй бусадшье бригаданиудта олон үзэгдэнэ. Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо түлишын, тоһодохо зүйлэй саг соогоо асаргадаагүй дээрэһээ тракторнууд хахад үдэр тухай зогсоһон байха юм. Үрэнэ хүрэнгын асаргадаагүйһөө боложо тракторнуудай зогсохо ушар зарим бригаданууда нэгэтэ бэшэ тохёолдоо.

МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд (директорынь С. Еланов, инженер Москаленко) тракторна бригаданууудай бригадирнуудта, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ, мэргэжэлтэдтэ шанга эрилтэ табинагүй, дутуу дунданууддайнь эбсэлшод байна.

Кяхтада эртын культуранудай тарилга дүүргэхэ саг ерээ. Тиимэһээ бии байһан бухы арга боломжонуудаа хүсэд хэрэглэжэ, ойрын үдэрнүүдтэ тарилгаяа дүүргэхэ гээшэ Кяхтын механизаторнуудай, колхозниигүүдэй нэрэ хүндын хэрэг болоно.

Д. Цыбикжапов, манай тусхай корреспондент.

*

Үндэр баян ургасын түлөө

Агуухэ Октябрьскэ социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ, Чесаныгн колхозниигууд болон механизаторнууд бүри урма зоригтойгоор, оролдосо хэшээл ехэтэйгээр ажаллажа байнхай. Мүнөө жэлэй хабарай тарилгын үедэ колхозниигууд болон механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрбэ. «Коммунизм» колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан Чесаныг МТС-эй хоёрдохи тракторна бригадын механизаторнууд мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, түрүүшын үдэрнүүдһээ эрхим ажалай жэшээ харуулна. Залуу трактористнууд-комсомолшууд Бороев, Маниев гэгшэд үдэр соо нормын ёһоор 35 гектар тарихын орондо 50—55 гектар һайн шанартайгаар тарина. Эдэ механизаторнуудтай суг хамта ажаллажа байдаг сеялкэшэд Владимир Намсараев, Мэлс Тыхышкеев, С. Сониева, Василий Михайлов болон бусад хүдэлмэришэд харюусалгатайгаар хандажа үдэрэйнгөө нормые үлүүлэн дүүргэнэ.

Тэрэшэлэн трактористнууд А. Натаев, Е. Степанов гэгшэд «ДТ-54» маркын тракторээр газар хахалхадаа үдэрэйнгөө даалгабариие мүн лэ һайн шанартайгаар 115—120 процент дүүргэдэг юм. «Беларусь» маркын трактор жолоододог Б. Гончиков эдэнэрһээ мүн лэ гээгдэнэгүй. «С-80» хүсэтэ трактор жолоододог Пунсык Эрдынеевэй оролдосотой ажалые тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Үрэнэнэй таряа шэрэгшэд Григорий Николаев, Николай Бархалеев, Дамдинцырен Михайлов гэгшэд үдэртөө даалгабариһаа үлүүгээр хэдэн эрьесэ хэжэ, нормоёо 180—200 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Тэдэнэй оролдосотойгоор ажалладаг дээрэһээ тракторна сеялкэнүүд нэгэтэшье һаатанагүй. Мүн үрэнэ зөөжэ байдаг шофёр Григорий Раднаев һайнаар ажаллана.

Ингэжэ колхозниигууд болон механизаторнуудай оролдосотойгоор ажаллажа байһанай ашаар колхоздо эртын тарилга эмхитэй дүүрээ. Эхэнхи полинуудта тарилга хэрээһэлүүлэн хэгдээ. Бригадынхид мүнөө жэлдэ тарилгаяа агротехническэ эрхим болзорнуудта дүүргэжэ, га бүриһөө дунда зэргээр 12—15 центнер ургаса хуряахын түлөө тэмсэжэ байнхай.

Д. Николаев.

СЭЛЭНГЫН СОВХОЗДО ТАРИЛГА ЮУНДЭ УДААРУУЛАГДАНАБ?

Хабарай һүүл һарын дүүрэхэ ойртобошье Сэлэнгын совхозойхид (директорынь нүхэр А. Башинов) «нютагай эрхэ байдалые хараада абанабди» гэһэншүүгээр эртын тарилгые ехээр удаарyулжа байна. Түсэбэй ёһоор 6654 гектар орооһото культуранууд тариха аад, һүүлэй мэдээгээр милл 300-гаад гектарынь тариба. Кукуруза болон огородой эдээ тарихын тула бэлэдхэлэй хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр ябуулагдана.

Тарилга юундэ удаарyулагданаб гэжэ совхозой главна агроном нүхэр Вашковецһээ асуухада:—майн 10 болотор тарилгымнай газар шииг нойто багатай байгаа. Мүн һаяхан худөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй аймагай зүблөөндэ хабаадалсаһан зоотехнистүүдай баша нүхэр Хайруллин эртын тарилга Сэлэнгэдэ хожомхоншье эхилүүлхэдэ боломоор аа гү гэжэ хэлээ һэн. Тэдэ тинбэ ябашье майн хорёод болотор эртынгээ тарилга барагсажаал үзэхэ зон абзабди даа,—гэжэ балай яараха янгүй, һанаа амарханаар зугаалжа һууба.

Иимэ тон буруу һанал бодол совхозой бусадшье хүтэлбэрилэгшэдтэ бии хэбэртэй. Эгээл энэ шалтагаанһаа боложо, хабарай тарилгые энэ майн 10 болотор эхилээгүй байшоо.

Совхозой хоёрдохи фермэ (эрхилэгшэнь нүхэр Самандуев) эртын тарилга мүнөөшье эхилээдүй байһаар. Хамтадаа 1877 гектарта орооһото культуранууд таригдаха түсэбтэй аад, бага зэргэ шэбхэ зөөхэһөө бэшэ хүдэлмэри поли дээрэ хэгдэнэгүй.

Селендумын Нарһата нютагта оршодог 4-дэхи фермынхид (эрхилэгшэнь нүхэр Шарапов) мүн лэ эртынгээ тарилга арай гэжэ зуугаад гаран гектар болгоо. Мүн пар хахалалгааршье урда оршоһон нүүмэниинь үгы. Оройдоол 500 гектар пар тэндэ захалагдаа. Гадна 60-аад гектар газарта кукуруза таригдаха аад, полидонь шэбхэ үтэгжүүлгэ мүнөө хүрэтэр гаргагдаагүй байна. Тарилгада ябаха хүнүүд хүсэд тодорхойлогдоогүй. Тиимэһээ хүдэлмэришэдэй дутаха ушар үзэгдэнэ бшуу. Жэшээнь, «ДТ-54» трактор (трактористнь нүхэр Нимаев) гурбан сеялкэ шэрэжэ аад, сеялкэшэнэй үгы дээрэһээ хоёр сеялкээр тарилга хэнэ.

—Сеялкэшэд дутаад, бэрхэтэйл болоод байна. Тарилгын дүүрэтэр олдохошьегүй юм аа гү,—гэжэ энэ таряан ажалай бригадын бригадир нүхэр Норбоев мэдүүлнэ.

Тус фермын энэ бригадада үдэрэйнгөө нормо дүүргэдэг хүнүүд тон үсөөн юм. Тэдэ тарилгада ябагшадай дунда социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ, тэдэнэй нормоёо ямараар дүүргэжэ байһыень үдэр бүхэндэ харуулжа байха, ханын газетэдэ бэшээжэ байһан аад, үнэндөө ямаршье хүдэлмэри ябуулагданагүй.

Мүн совхозой нэгэдэхи (эрхилэгшэнь нүхэр Кулаков), гурбадахи (эрхилэгшэнь нүхэр Санжанов) фермэнүүд иимэрхүү байдалтай.

Совхозой главна инженер-механик нүхэр Балакирев трактор, машинын поли дээрэ эдэбхэдэ дары заажа тушаа оролдоногүй гэхэдэ алдуу болохогүй. Юуб гэхэдэ, тарилгын эхилһэнһээшье хойшо бригаданудаар тэрэ ябаагүй.

Тэдэ тракторнуудай эдэрхэ, һаатаха баримтанууд олон үзэгдэнэ. Нэгэдэхи фермэдэ «Беларусь» трактор (трактористнь нүхэр Харитончик) поли дээрэ эдэршоод, олон үдэрэй туршада заһабарилагдангүй байшоо. Мүн нэгэдэхи фермэдэ 2 сеялкэ эдэрэнхэй гэжэ дуулдаһаар хэдэ хоноо. Хоёрдохи, гурбадахи фермэдэ тракторна хоёр агрегат тарилга эхилхые хүлеэһээр лэ миин зогсожо байнхай. 4-дэхи фермэдэ «С-80» трактор (трактористнуудынь нүхэд Дагбаев, Гармажапов) эбдэрһээр 5—6 хоноо. «АТЗ-НАТИ» трактор (трактористнь нүхэр Галсанов) мүн лэ хэды хоногой эбдэршэнхэй.

Тарилгын шанар түргэ түргэн шалгажа, голодоһо тарилгаһан хүндэ тусхай хэмжээ абаха ёһотой байгаа. Тэдэ энээн тушаа оролдохо хүн байхагүйл ха. Мүн пар муугаар хахалагдана. Жэшээнь, совхозой гурбадахи фермын Тоен нютагта ажалладаг трактористнууд нүхэд Д. Жалсанов, Б. Санжиев, Г. Кавелин, Б. Базаржапова гэгшэд хамтадаа 25 гектар газарые милл 10—15 сантиметр гүнзэгытэйгөөр хахалаа. 3-дахи тракторна бригадада трактористнууд полиин захые хахалангүй орхижорхино.

Фермэнүүдтэ кино үнинэй харуулагданагүй. Газетэ, журнал хаһа саг соогоо абаашагданагүй. Харуулан ойлгуулха агитаци мартагдан хай шахуу. Гадна лекци, элдэб һонирхолтой асуудалнуудта зорюулһан элидхэл, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэгүй.

Хүдэлмэришэдые эдеэ хоолоор хангалга мүн дутагдалтай. Эд бараан бригаданудта багаар наймаалагдана. Автолавка, нүүдэл наймаан, наймаалагшагүй буфет гэхэ мэтэ үгы юм.

Фермэнүүдтэ тарилгын болон бусад шухала хүдэлмэриин ябаса тухай саг дары мэдэхын арга гүй. Совхозой конторһоо али нэгэн фермэтэйнь, бригадатайнь телефоноор хөөрэлдэхын тулада хэдэн коммутатораар дамжажа ишэ тиишэнь звонилжа бүхэли үдэрөө баража ушартай болодог.

Эдэ бухы дутагдалнуудые мэдэжэ байгаад, совхозой хүтэлбэрилэгшэд, нэн түрүүн директор нүхэр Башинов ямаршье бодото хэмжээ абанагүй. Хүршэнэрэйнгөө тойроод бултатарижа, зариманайнь тарилгаяа дүүргэжэ байхада тус совхозойхид нобшорһоор. Тарилгаяа богони болзорто, эрхим шанартайгаар дүүргэжэ, гектар бүриһөө 10 центнер ороо һото таряа абахаби гэжэ совхозой тээсэгн һаяхан уялга абаһан аад, бодото дээрээ биратай юумэ хэнэгүй.

Иимэ харюусалгагүйгөөр хабарай тарилгада хандаха ябадалые тэсэшэгүй гэжэ мэдүүлхэ хэрэгтэй. Партиин Сэлэнгын айком, аймгүйсэдком хабарай тарилгые түргэдхэхын тухайда эрид хэмжээ абаха ёһотой.

Д. Чимитов.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Ажалшадай депутадуудай Закаменай аймагай Цакирай сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Д. Г. Гармаевые Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Үрэнөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь шарамдуулан, мүн Совет гүрэнэй урадта үни удаан, һайнаар хүдэлһэнэйнь тэмдэглэн, ажалшадай депутадуудай Закаменай аймагай Цакирай сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Гармаев Дымпил Гармаевичые Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Д. ЦЫРЕМПИЛОН.**

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **В. ОСТРОВСКАЯ.**

Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан.
1957 оной майн 16.

Колхоз бүхэн һү ехээр һааха аргатай

Һүүлэй хэдэн жэл соо манай аймагай колхозууд һү һаалгаар, мүн мяха абалгаар республика дотороо гээгдэнги колхозуудай нэгэниинь байһан юм. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө ёһотойгоор тэмсэдэггүй, эдлүүриингээ элдин газарта мал олоор үсхэдэггүй байгаабди.

Малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ тухай һүүлэй жэлнүүдтэ парти, правительствын хэдэ хэдэн шиидхэбэринүүдые гаргажа байхада малшаднай үнеэдһээ һү ехээр һаахын, хонидһоо ноохо ехээр хайшалхын, малаа һайнаар таргалуулхын түлөө нилээд оролдолго гаргажа, зарим тэды амжалта туйладаг болоһон байна. Тиибэшье нёдондо болотор һанаһанда яашье хүрэдэггүй байгаа. Һүүлэй гурбан жэл соо һү һаалгын дүнгүүдые хаража үзэхэдэ, 1954 ондо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 600 литр һүн һаагдажа, эдлүүриин газарай зуун гектар бүхэндэ 13 центнер һүн абтаһан байгаа һаа, урзанда тээ нэгэ бага ехэ, тиигээд нёдондо үнеэн бүриһөө 892 литр һүн һаагдажа, зуун гектар бүхэндэ 15,8 центнер һүн абтаа. Энээн дээрэһээ харахада, манай аймагта үнеэдһээ һү һаалга үшөөл удаанаар дээшэлжэ байһан байна.

Байгша ондо малай ашаг шэмые горьтойхоноор дээшэлүүлжэ, нёдондонойхидо орходоо 133 процент ехэ һү һааха, үнеэн бүриһөө һү һаалгаяа 300 литрээр дээшэлүүлжэ, эдлүүриин газарай зуун гектар бүридэ 21 центнер һү абаха гэжэ ажахын жэлэй эхеэр шиидхэһэн байгаабди.

Тиигээд энэ зорилгодоо хүрэхын, мүн энэ жэлдэ нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ һү һааха тухай КПСС-эй обкомой пленумэй шиидхэбэриие бэелүүлхын түлөө аймагай колхозууд болон совхоз шангаар тэмсэжэ, анха түрүүшынхее һайн амжалта туйлабабди. Ажахын жэлэй түрүүшын хахадта нёдондонойхидо орходоо 203,8 процент ехэ һүн һаагдаа. Үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын хахадта үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 262,6 килограмм һү һааһан байгаа һаа, мүнөө жэлдэ 519,2 килограмм һааһан байнабди. Хахад жэлэйнгээ хүдэлмэриин дүнгүүдые зүбшэн хэлсээд, түрүүн абаһан уялгаяа дахин шэнээр хаража үзэхэ ёһотой бологдоо. Тиигээд дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялга абажа, мүнөө жэлдэ нёдондонойхидо орходоо һү һаалгаяа 150 процентээр дээшэлүүлжэ, үнеэн бүриһөө 1300 литр һү һааха, тиин эдлүүриин газарай зуун гектар бүхэндэ 25 центнер һү абаха гэжэ шиидэһэн байнабди. Энэ абаһан уялгаяа дүүргэхэ арга боломжо манайда гүйсэд бии. Зарим түрүү колхозууднай бүри горьтой ехэ һү һааха аргатай. Үнгэрэгшэ жэлдэ Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (Маргентуй) үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1212 литр һү һаажа, эдлүүриингээ газарай зуун гектар бүхэндэ 23,8 центнер һү абаа һэн. Тиигээд мүнөө жэлдэ нёдондонойхиһоо хоёр дахинһаа холо үлүү ехэ һү һаажа байна. Түрүүшын хахад жэл соо үнеэн бүриһөө 602 литр һү һаагаа. Харин нёдондо 260 литр һү һааһан байха юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ һү һаалгаар хамагһаа гээгдэһэн Чапаевай нэрэмжэтэ колхозойхид мүнөө жэлдэ һураггүй ехэ һү һаадаг болоо. Үнгэрэгшэ бүхэли жэл соо үнеэн бүриһөө оройдоол 556 литр һү һааһан аад, мүнөө жэлэй түрүүшын хахадта 404 литр һү һаагаад байба. Түрүү колхозууд, фермэнүүд, тус тус һаалишад тухай хэлэхэ болоо һаа, иимэ жэшээнүүд олон юм.

Хахад жэлэй дүн гаргаһанһаамнай хойшо үшөө һара хахад тухай саг үнгэрбэ. Мүн энэ үе соо нёдондонойхидо орходоо жэшээлэшэгүй ехэ һүн һаагдаһан байна. Апрель, май һаранууд соо һү ехээр һаахын түлөө мүрысөөн колхозой фермэнүүдэй, һаалишадай дунда улам үргэнөөр дэлгэрбэ. Апрель һара соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 130-аад литр һүн һаагдаа. Тиихэдэ май һарын түрүүшын 10 хоногто нёдондонойхидо орходоо хоёр дахин ехэ гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 40,4 литр һүн һаагдаба. Ажахын жэлэй үнгэрэгшэ 7 һара 10 хоног соо нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада 203,9 процент ехэ һүн һаагдаа.

Манай колхозууд мүнөө жэлэй үбэлжэлгын үедэ хайшан гээд һү ехээр һаадаг болооб гэхэдэ, нэн түрүүндэ, үнеэдэйнгээ харууһа, эдеэлүүлгые һайжаруулаа, малшадай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээ. Тиихэдэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэнэйнь түлөө һаалишадта ажалай нэмэлтэ түлбэри саг сагтаа үгтэнэ, малшад али болохоор урмашуулагдана. Колхозуудаймнай правленинүүд болон партийна организацинууд, МТС-үүдэй дирекцинүүд һү һаалгые дээшэлүүлхын түлөө горьтой оролдолго гаргадаг болоһон байна.

Үнеэдһээ һү ехээр һаадаг болоходоо гүрэндөө һү ехээр тушаадаг, худалдадаг болообди. Энэ жэлэй түрүүшын кварталда нёдондонойхиһоо 258 процент ехэ һүн гүрэндэ тушаагдаа, худалдагдаа.

Манай түрүү һаалишадай, зарим түрүү колхозуудай туйлаһан амжалтанууд дээрэһээ харахада үшөөшье һайн үрэ дүн туйлаха арга боломжотой байгаабди. Аймагай эрхим һаалишад С. Д. Самбаева, В. Л. Аюшеева, Ц. Г. Итыгылова, Ц. Г. Шадоева, П. И. Васильева, Д. Г. Гармаева, Ц. Цыбикжапова, К. А. Ткачева болон бусад олон һаалишад түрүүшын хахад жэл соо үнеэн бүриһөө мянгаад литр, зариманиинь үшөө дээшэшье һү һааһан байна. Эдэ һаалишад мүнөө тус тустаа үнеэн бүриһөө 1200—1300 литр, зариманиинь үшөө холо ехэ һү һаагаад байнхай. Хэрбээ аймагай һаалишад, колхозууд бүхэн иимэ ехэ һү һаагаад байгша һаа, бүри эрхим һайн амжалта туйлаха байгаабди. Теэд зарим колхозууд, фермэнүүд болон һаалишад малһаа ашаг шэмэ ехээр абахын түлөө үшөөл һайнаар тэмсэнэгүй. Бидэнэр һайнаар оролдоод байгаа һаа, нёдондонойхидоо орходоо гурба дахин ехэ һү һааха аргатайбди.

Зарим колхозуунай һүеэ элдэб доторой хэрэгсэлдэ гаргашалжархина. Жэшээлхэдэ, Круминай, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозууд түрүүшын хахад жэлдэ һааһан һүнэйнгээ хахадые доторой хэрэгсэлдэ гээд гаргажархиһан байна. Тиигэжэ эдэ колхозууд һааһан һүнэйнгөө заримыень лэ гүрэндэ тушаагаа. Тиихэдэ аймаг соо һаагдаһан һүнэй гурбанай нэгэ хубиһаа ехэнь мүн лэ доторой гаргаша гэдэгтэ үригдэбэ. Дээрэ дурсагдааша колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ехэ һүн тугалда уулгагдана гэжэ шалтаг баридаг. Үнэндөө хадаа, иимэ ехэ һүн ганса тугалнуудташье уулгагдадаг бэшэ, харин ехэнхи хубинь ондоо тээшээ гаргашалагдадаг байха юм.

Мүнөө иигээд малай зунай бэлшээри эхилжэ һү һаалгаяа бүри дээшэлүүлхэ сагнай ерэжэ байна. Зунай бэлшээриие жэшээтэ һайнаар эмхидхэжэ, хүхэ ногооной үедэ бүри ехэ һү һаахын түлөө тэмсэхэ гээшэ манай малшадай, һаалишадай шухала зорилгонь болоно. Тиигээл һаа мүнөө жэлдэ нёдондонойхидоо орходоо үнеэн бүриһөө 500 литр һү ехээр һааха гэһэн уялгаяа дүүргэжэ шадаха байнабди.

Абаһан уялгаяа дүүргэжэ, Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойн баярые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө саашадаа мүрысөөгөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ёһотойбди.

В. Сахьянов, Бичурын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Малаа таргалуулжа байна

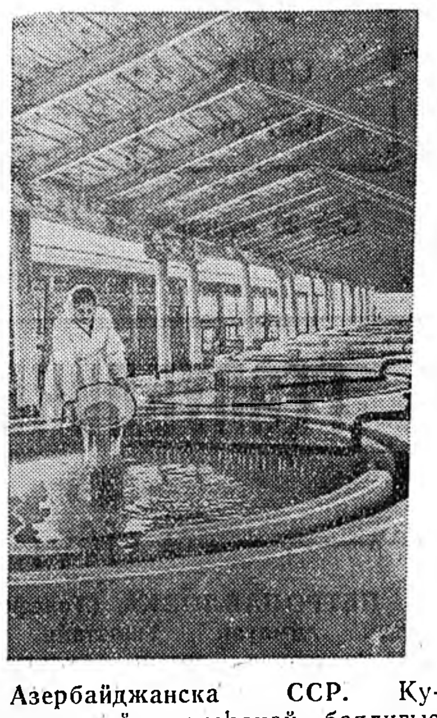
Курумканай аймагай колхозууд мүнөө жэл 11 мянга шахуу центнер үхэрэй, хониной ба гахайн мяха абаха гэжэ хараалаа. Ажахын жэлэй түрүүшын хахад соо аймаг дотор 3 мянга шахуу центнер мяхан абтаба.

Мүнөө эндэхи колхозууд малые шахан таргалуулха хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулжа байна. Март һараһаа эхилжэ аймаг дотор олон гүүртэ, отаранууд эмхидхэгдэжэ, һайн бэлшээритэй газарнуудта гаргагдаа. Тэдэнь булта шэгнэгдэжэ, дүй дуршалтай малшад, хонишодто даалгагдаа. Мүнөө илгагдаһан гүүртэ, отарануудай мал Хүнтэйн талын һайн бэлшээридэ адуулагдахаһаа гадна, үбһэ, зелёнко, таряа талханай зүйл эдинэ. Мүнөө үедэ зарим гүүртын мал сүүдхэдөө дунда зэргээр 400—450 граммаар, хонид 150—160 граммаар шэгнүүрээ нэмээнэ.

Малые шахан таргалуулха хүдэлмэриие Ленинэй, Сталинай ба Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд илангаяа һайнаар эмхидхээ. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид ганса шахан таргалуулжа байһан 3500 толгой хонинһоо мүнөө жэл 1 миллион шахуу түхэриг олзо доход абахаар хараална.

О. Раднаев, манай корреспондент.

Кура мүрэнэй загаһанай заводто

Азербайджанска ССР. Кура мүрэнэй загаһанай баялигые улам ехэ болгохо зорилгоор Курын загаһанай завод хоёр жэлэй урда тогтоогдоһон байгаа. Кура мүрэн руу 4 миллион шахуу хилмэ, севрюгэ, сиг загаһан болон бусад олон жараахайнууд табигдаа.

Заводой хүдэлмэрилэгшэд Мингечаурска ГЭС-эй дэргэдэ тогтоогдоһон уһанай сөөрэм руу 6 мянган жараахай табяа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой хүдэлмэрилэгшэ А. Стюдиникина түхэрээн бассейн руу жараахайнуудые табижа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

„Байгалай толон" гэжэ журналай ээлжээтэ номер

«Байгалай толон» гэжэ журналай ээлжээтэ 2-дохи номер хэблэлһээ гаргагдаад, захигшадта эльгээгдэбэ.

«Творческо шэнэ амжалта тухай» гэһэн түрүү бэшэг журналай түрүүшын хуудаһанда толилогдоо. Литературна хуудаһануудтань залуу уранзохёолшо Гунга Чимитовэй «Сэлэнгэ дээрэ» гэжэ шүлэг, Константин Седых гэгшын «Эхэ нютаг» гэжэ романһаа үргэлжэлэл хэблэгдээ.

В. И. Ленинэй дурасхаалда гэһэн бүлэгтэнь А. Сербинэй «Ленин Горкодо» гэһэн статья бии.

Хитадай ахамад поэдүүдэй шүлэгүүд гэһэн бүлэгтэнь У чжунай «Таряашан эхэнэрэй гэмшэл», «Таряашан үбгэнэй хөөрөөн» гэһэн зохёолнууд толилогдоо.

Совет засагай түлөө тэмсэл гэһэн бүлэгтэнь гражданска дайн байлдаанда хабаадагшадай дурасхаалнууд, публицистикэ гэһэн бүлэгтэнь Д. Лубсанов, Л. Герасимович гэгшэдэй статьянууд хэблэгдээ.

Манай уранзохёолшод гэһэн бүлэгтэ үнинэй уранзохёолшо Хоца Намсараев тухай В. Найдаковагай статья тунхаглагдаа.

1917 — 1957 Октябриин туг доро

Хүдөө нютагуудта Совет засаг тогтоолго

Дээдэ Үдын хүдэлмэришэн, солдат депутадуудай Соведэй 1917 оной мартын 9-дэ болоһон гурбадахи зүблөөн дээрэ арадай милици эмхидхэхэ тухай шиидхэбэри абтаһан байгаа. Хүдэлмэришэд, таряашадай илалтануудые хамгаалхын тула арадай милици эмхидхэхэ шухала болоо һэн. 18 наһа гүйсэһэн, сэрэгэй албанда абтаагүй хүнүүдые милицидэ хүдэлгэхэдэ болохо гэжэ хүдэлмэришэн, солдат депутадуудай Совет тогтооһон байна. Дунда һургуулинуудай һурагшадай, мүн урдань полицида, жандармеридэ алба хэгшэдэй милицидэ хүдэлхэнь хоригдоһон юм. Милиционер бүхэн шэнэ засагые хамгаалха уялгатай байгаа. Ниитын эмхи гурим эбдэһэн ушарнууд тухай, хүдэлмэришэн ба солдат депутадуудай Соведэй, городой болон мүрдэлгын засагай нэгэдэмэл комитедэй зүбшөөлгүйгөөр хүниие түрмэдэ хааһан ушарнууд тухай милици сагдары дуулгаха уялгатай байба.

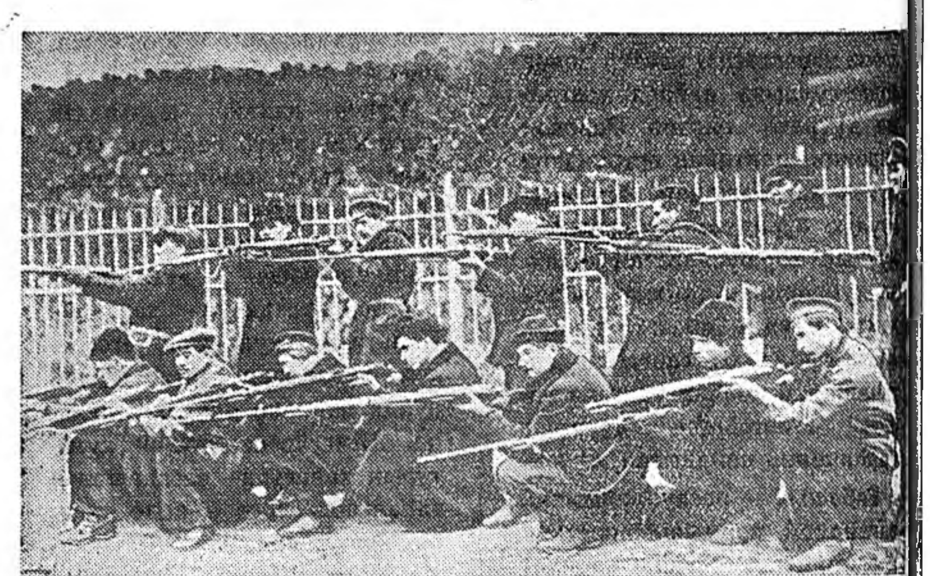
Дээдэ Үдын хүдэлмэришэн ба солдат депутадуудай Соведэй зүблөөн дээрэ хүдөө нютагуудта шэнэ засаг тогтоохо тухай асуудал мүн лэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа. «Совет гээшэ демократическа организаци байһан тула, энэ асуудалаар үүсхэл гаргажа, ажабайдалаа шэнэдхэн хубилгахадань хүдөөгэй хүн зондо туһалха уялгатай болобо. Городуудай хүдөө нютагуудһаа түрүүлжэ, революционно хүдэлөөндэ ябана. Тиимэһээ, шэнэ засаг түрэеэ бэхижүүлхынь тула хүдөө нютагуудта арадай засаг байгуулха хэрэгтэй» гэжэ тус зүблөөнэй протокол соо бэшэгдэһэн байдаг.

Хүдөө нютагууд, тосхонуудта, станицинуудта шэнэ засаг байгуулхын тула Дээдэ Үдын Совет инструкторнуудые хүдөө эльгээһэн байна.

Хасагай алба болюулхын түлөө тэмсэл

Февральска революциин һүүлээр Байгал шадарай ажалшад хасагай алба болюулха дурадхал оруулһан байгаа. Энэ дурадхалые бурят хасагуудай үгытэй хубинь дэмжэһэн юм. Хасагуудые бүхы бурядуудтайнь адли эрхэтэй, уялгатай болгохо дурадхал оруулхамнай гэжэ 1917 оной апрелиин 1-дэ Янгаажанай станициин Гэльбэрын хасагууд хамтынгаа суглаанай протокол соо бэшэһэн байна. «Манай үндэһэ яһанай, шажанай болон һуудал байдалай, мүн экономическа эрхэ байдал бусад бурядуудтал тон адли. Зүгөөр, хуушан засаг хадаа бидэ бурядуудые хасагууд, хүдөөгэйхид гэжэ буруу илгадаг байгаа. Энэнь манай эрилтэдэ таарадаггүй һэн. Сүлөөтэ Росси дотор албанда хабаадалгын, үндэһэ яһанай, шажан мүргэлэй хизаарлалтануудые болюулжа байһан үедэ бидэ бурядууд өөрынгөө үндэһэ яһанай байдалые тодорхойлхо эрхэтэй болообди. Тиимэһээ өөрынгөө соёл культурые бэеэ даажа һэргээн дэбжүүлхэ, ажахыгаа хүгжөөхөөр сүлөөтэ эрхэтэй болохо ёһотойбди»,—гэжэ янгаажанайхидай суглаанай протокол соо тэмдэглэгдэнэ.

Улаан гварди 1917 ондо

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1917 ондо улаангвардейцүүдые һургажа байна.

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин илахын түлөө тэмсэлдэ Улаан гварди ехэ үүргэ дүүргэһэн байна. Хаанта засагые унагаахын түлөө тэмсэлэй боложо байһан 1917 оной февраль һарада заводской дружинанууд, Улаан гвардиин түрүүшын отрядууд бии болгогдоо һэн.

Улаан гварди байгуулгада зорюулагдаһан фабрика, заводуудай, мүн дайшалхы дружинануудай делегадуудай суглаан Петроградта 1917 оной апрелиин 17 (30)-да болоо һэн. Тэрэ суглаан «Петроградай бүхы хүдэлмэришэдтэ» Улаан гварди байгуулха гэһэн хандалга гаргаһан байгаа. «Правдын» апрелиин 29-нэй (майн 12-ой) номерто «Хүдэлмэришэнэй гвардиин Уставай проект» тунхаглагдаа һэн. Хүдэлмэришэнэй гварди хадаа эзэрхэгшэ ангинуудай революцида эсэргүү ябуулгануудтай тэмсэхэ, хүдэлмэришэн ангиин туйлалтануудые буу зэбсэгэй хүсөөр хамгаалха зорилготой юм гэжэ тус Уставай проект соо бэшэгдэһэн байгаа.

Улаан гвардиин отрядуудые большевик партиин районно комитедүүд эмхидхэдэг байгаа. Саг зуурын правительствын хорибошье һаа, мүн Улаан гвардида меньшевик-эсэрнүүдэй эсэргүү байбашье һаань, хүдэлмэришэд өөһэдынгөө отрядуудые байгуулжал байһан юм.

Улаан гварди эмхидхэхэ ба һургахын талаар РСДРП(б)-гэй ЦК-гэй сэрэгэй эмхи сэрэгэй частьнуудһаа хүнүүдые урижа улаангвардейцүүдые һургадаг байба. Удаань ЦК-гэй сэрэгэй эмхи Улаан гвардида хүдэлхэ инструкторнуудые бии болгоһон юм. «...Ажалшадые мүлжэлтэ, дарлалтаһаа сүлөөлхэ хэрэгтэ улаангвардейцүүд һайн һайхан, угаа ехэ түүхэтэ хэрэг хэһэн юм» гэжэ Ленин багша заагаа һэн. (Зохёолнууд, том 27, нюур 218).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1917 оной октябрь. Улаан гварди Москвагай үйлсэдэ.

Хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд

Декабрь һарада болоһон КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй шиидхэбэринүүдэй ёһоор барилгын хэрэгтэ, илангаяа гэр байрын барилгада мүнгэн нилээд ехээр һомологдодог болоо. Улан-Удэ городой гансахан Железнодорожно районой байрын гэрэй барилгада хоёр дахин шахуу ехэ мүнгэн һомологдонхой.

Барилгын түсэб амжалтатайгаар дүүргэхын тулада хана хэхэ материал, тусгаарлабал, блок болон хирпиисэ бэлэдхээд, барилгануудые гүйсэдөөр, таһалгаряагүйгөөр хангажа байха хэрэгтэй. Мүнөө байһан үйлэдбэриин талмай дээрэ хирпиисэ бүри олоор бүтээн гаргажа, тэрэнэй шанарыень һайжаруулжа болохо гэжэ Дээдэ-Березовкын хирпиисын заводой хүдэлмэриһөө харагдана. Энэ оной түрүүшын квартал соо тус завод түсэбһөө гадуур хахад миллион хирпиисэ гаргаба. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо хирпиисэ бүтээн гаргалга 1,1 миллион хэһэгээр ехэ болоо.

Заводой туйлаһан амжалтые юугээр тайлбарилхаб гэхэдэ, парторганизациин хүтэлбэри доро заводой коллектив бии байһан бүхы арга боломжоёо гүйсэдөөр ашаглаха хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулдаг болоһон байна. Илангаяа заводой инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд үйлэдбэридөө ажалай түрүү дүй дүршэл, шэнэ технологи хэрэглэхын түлөө оролдоно.

Ажалай мэдээжэ новатор нүхэр Дувановай хүдэлмэриин дүй дүршэл энэ заводто хэрэглэгдэдэг болоо. Тэрэнэй ашаар хирпиисэ галдалга дээрэ ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлүүлэгдэбэ. Энэ жэлдэ хирпиисэ галдадаг пеэшэн заһабарилагдажа, пеэшэнгэй каналай кубометр бүриһөө галдагдаһан 1200—1300 хирпиисэ абтана. Энэнь нэгэ жэлэй урда тээ байһанһаа 1,5 дахин олон байна. Ажалай эмхидхэлые һайжаруулхын хажуугаар, үйлэдбэридэ байһан түхеэрэлгэнүүдые һайнаар ашаглаха талаар мүн лэ хэдэ хэдэн хэмжээнүүд абтанхай. Тиин заводто хирпиисын шэнэ хэб табигдаа, пеэшэнгэй зарим хубинь, хатаалгын камера заһабарилагдаа, шабар хадагалха газар баригдаа, ажал ехэтэй хэдэн хүдэлмэри оньһон аргаар хэгдэдэг болоо.

Гэбэшье, үйлэдбэри дээрээ техническэ дэбжэлтэ туйлаха талаар үшөө ехэ хүдэлмэри хэхэ хэрэгтэй. Энэ завод жэл соо 25 миллионһоо үсөөн бэшэ хирпиисэ гаргаха аргатай юм. Энэнь заводой мүнөө гаргажа байһан хирпиисын тооһоо 1,5 дахин ехэ болоно. Теэд заводой хүтэлбэрилэгшэд (директор нүхэр Петров, главна инженер нүхэр Маслов, парторганизациин секретарь нүхэр Крюков) үйлэдбэридөө байһан арга боломжые гүйсэдөөр хэрэглэхэ асуудалнуудые үшөөл хангалтагүйгөөр шиидхэнэ. Заводойнгоо үйлэдбэриин түсэбэй дүүргэлтээр һанаагаа амараад, тэдэнэр ажалай бүтээсые эрид шууд дээшэлүүлхэ тушаа холын хараанай асуудалые шиидхэхэ гэжэ оролдоногүй.

Заводой ямар арга боломжотой байһаниие иимэ тоо баримтанууд харуулна. Һара соо дунда зэргээр 1.300—1.400 мянган хирпиисэ гаргагдана. Тиихэдэ халаан соо 40 мянган хирпиисэ гаргажа шадаха пресс миил 20 мянга шахуу хирпиисэ гаргана. Нэгэ кубометрһээ 1800 хирпиисэ үгэжэ шадаха пеэшэнгэй 63 процентнь, мүн 4—4,5 мянган хирпиисын багтаамжатай камерна сушилкын 40 процентнь ашаглагдана. 45 час соо хатаадаг 52 камерна сушилканууд саг үргэлжэ хүдэлмэрилөө һаа, һара соо 3,5 миллион хирпиисэ үгэжэ шадаха байна. Гэбэшье, мүнөө хирпиисэ 40—45 час соо хатаагдахын орондо 80—90 час соо хатаагдана.

Камерна сушилкын бүтээсэ багатай байһан дээрэһээ пресс, пеэшэн муугаар ашаглагдана. Тиимэһээ хатаалгын талмайе һайнаар ашагладаг болохо, тиин хирпиисэ гаргалгые ехэдхэхэ шухала байна. Камерна сушилкын бүтээсые дээшэлүүлхын тула хэдэн хэмжээ-ябуулга бэелүүлхэ болоно. Энээндэ удаан болзор, ехэ мүнгэн хэрэггүй юм. Гэбэшье, заводой хүтэлбэрилэгшэд энэ асуудалые удаанаар шиидхэнэ.

Тэрээнһээ гадна, шлакоблогуудые бүтээлгэдэ мүнөө саг зуура хэрэглэгдэжэ байһан 10 камера хадаа тон шухала, нэмэлтэ резервэ гээшэ. Шлакоблогуудай шэнэ цехые үйлэдбэридэ оруулха болзор унжагайранхай.

Хирпиисэ үйлэдбэрилхэ технологиие наринаар сахихын түлөө хүдэлмэришэдэй харюусалга дээшэлүүлхэ, ажалай эмхидхэл һайжаруулха хэрэгтэй. Теэд энэ талаар ехэхэн дутагдал бии гэхэдэ алдуу болохогүй. Технологическа заабари наринаар сахигданагүй, мүн шабарай шииг нойтон, шанарынь шалгагданагүй. Тиихэдэ пеэшэнгэй температурые наринаар сахидаггүйһөө боложо галдагдаһан хирпиисын шанар муу, голодоһондо гараха хирпиисэ олон байдаг.

Пеэшэн соо галдагдаха хирпиисэ һүүлэй үедэ нэгэнтэ бэшэ нуража унадаг болоо. Галдагдаха хирпиисын буруугаар ябталагдадаг дээрэһээ иимэ юумэ болоно. Энэ шалтагаанаар тон олон мянган хирпиисэ голодоһондо ошоно. Мастернууд Рашева, Троицкая болон бусад хирпиисэ галдаха технологи һайн мэдэхэ байбашье, тэрэниие хүсэд сахинагүй, заримдаа оройдоо нойтон хирпиисэ һуулгагдана.

Ажалай эмхидхэлэй һула байһаниие мүн иимэ нэгэ жэшээ харуулна. Түрүүшын квартал соо мастер Рашевагай халаанда хирпиисэ дарадаг пресс, мүн бусад механизмуудшье хэдэн дахин миин байгаа. Ажалай эмхидхэлые һайжаруулхын түлөө оролдолго гаргаа һаа, энэ мэтын дутагдалай түргөөр усадхагдаха байһаниинь мэдээжэ.

Тус заводто олон жэлдэ хүдэлмэрилжэ, ажалай үльгэр жэшээ харуулжа байһан түрүү хүнүүд олон юм. Тэдэнэй тоодо хирпиисэ галдагшад С. Кузьменко, М. Бобровская, хирпиисэ пеэшэн соо ябталагша Н. И. Иванова оролсоно. Теэд, эдэ новаторнуудай хүдэлмэриин дүй дүршэл бусадта дамжуулагдадаггүй байһаниинь гайхалтай.

Техническэ заабариин һулаар дүүргэгдэдэгһээ боложо машина зэмсэгүүд эбдэрнэ. Эбдэрһэн машиные түргэхэнөөр заһаха гэхэдэ запасной часть үгы байдаг. Шабар малтадаг экскаватор эбдэржэ, хүдэлмэри байха баатай болодог. Тиимэл ушарһаа боложо, мастер нүхэр Чеченковэй халаан ехэхэн хохидолдо ороһон байха.

Бүхы арга боломжоёо элирүүлэн, ажалай эмхидхэл һайжаруулан, үйлэдбэриин хүсые бүрин гүйсэдөөр ашаглаха, хирпиисэ сохилгын, хатаалгын, мүн галдалгын хоорондохи таһалдалгые бүримүһэн усадхаха хэрэгтэй болоно.

Мүнөө Дээдэ-Березовкын хирпиисын заводто эмхидхэлэй техническэ хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаад, бэелүүлэгдэжэ эхилээ. Заводой коллектив Агууехэ Октябриин 40-дэхи ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур 25 миллионһоо бага бэшэ хирпиисэ республикынгаа барилгануудта үгэхэ гэһэн уялгаяа заатагүй дүүргэхэ аргатай.

М. Кандабаев, КПСС-эй Улан-Удын Железнодорожно райкомой промышленность ба транспортын таһагые даагша.

РБАДАХИИЕ ДҮҮРГЭЭД, АЖАЛЛАХАЯА ОШОХОМНАЙ

Улан-Удын 1-дэхи интернат-һургуулиин арбадахи классайхидай патриотическа үүсхэл

☆ ☆

Комсомолшуудай эдэбхи

һурагша бүхэн бадахи класс ргэжэ, «Болборолой аттестат» ахадаа, ажал хүмэриин дүй дүрлтэй болоһон байёһотой гэһэн Пар- Правительствын барие һайса годог байгаая. Улан-Удын интернат-һургуулида раха үедэмнай дэнэрые ажабайлтай, үйлэдбэри- танилсуулха гэ- манай хүндэтэ шанар оролдог байба.

10-дахи классууй комсомолшууд ргууляа дүүргэмэрээ хүдөө гара- ажалда ороод, дөө ажахыгаа рын хэдэн жэл эрид хүгжөөхын лөө совет арадай мсэлдэ хубитаая уулалсаха гэжэ ралсалай жэлэй четвертиин үедэ шиидэһэн байгаа. Тиигээд тэдэнэр ямар нэгэн совхоз гү, али колхоздо ошохоор бэлэн байһан тухайдаа мэдүүлээ бэлэй. Манай комсомолшуудай энэ үүсхэлые һургуулиимнай дирекци, партийна организаци һайшаан дэмжэһэн юм.

Хүтэл бэрилхы партийна эмхи зургаанууд бидэниие мүн лэ дэмжэжэ, Хориин совхоздо ошожо ажаллахыемнай зүбшөөгөө. Энээн тухайда мэдэжэ, манай 10-дахи классуудай комсомолшууд тон ехээр баясаба.

Ленинскэ комсомолой гэшүүд— бидэнэр һургууляа дүүргээд нютагайнгаа совхоздо ошоходоо, ямаршье бэрхэшээлтэй тохёолдобол тунхарингүйгөөр, ажалдаа коммунистическэ ёһоор хандажа, хододоо түрүүшүүлэй зэргэдэ ябахые хүсэхэ байнабди.

Манай орон дотор коммунизм байгуулалсажа байгаа олон миллион комсомолшуудай эрэлхэг баатаршалгань ажабайдалай арюун замда һаяхан орожо ябаһан бидэнэртэ хододоо жэшээ болохол.

Бальжинима Балаганов,
10-дахи. «Б» классай һурагша.

Хүсэлни одоол бэелхэнь

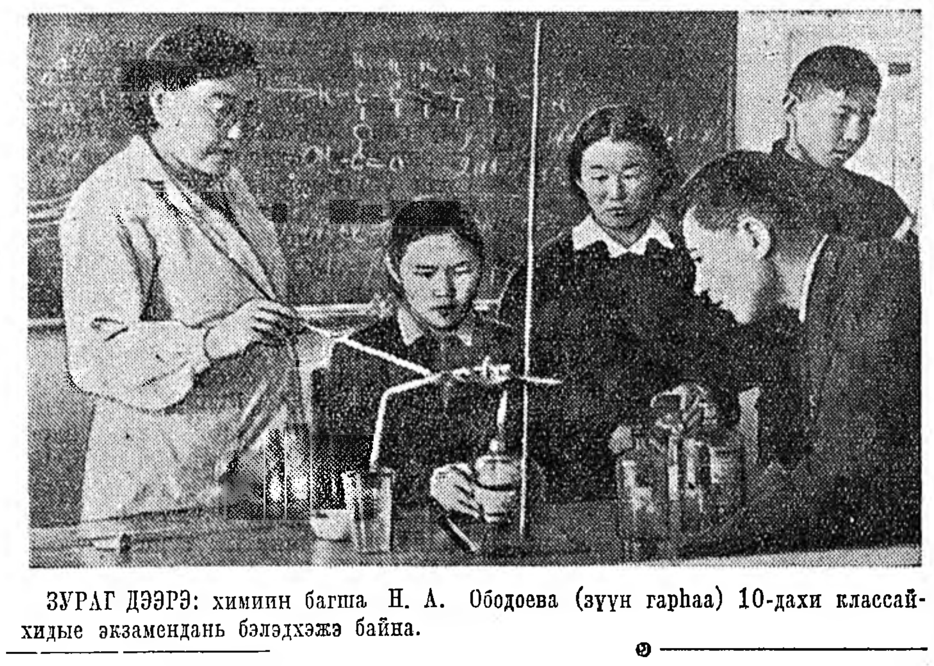
Мүнөө жэлдэ интернат-һургуули үргэхэеэ байһан он басагад, хүүдтэеэ хамта Хориин совхоз ошожо дэлхөөр шиидэнйб. Би өөрөө ямар гэн гүүртэ дээрэ талшаһ болож аллахые хүсэнэб. Юб гэхэдэ, бүри га наһанһаа хойтугал хараха, лшээхэ дуратай һан юмби. Тэрэ сэлни одоол бэелүүлэгдэхэнь гээшэ.

Тугалнуудые түлүүлхэдэ зоотехническэ түрүү арга тодүүд хэрэглэгдэг болонхой гэжэ мэдэнэбди. Тулнууд эхэнүүдһээ лгагдажа, тусхай жаар хооллуулагдаг, шэмэтэ тэжээл эдидэг, түлиггүй байрада лгагдадаг юм гэжэ дуулаһан байнабди. Эдэ бүгэдые совхоздо ошоходоо хараха, үзэхэбди.

Ажалда ороошомнай һуралсалаа огтолон орхихо гэһэн удхатай бэшэ. Харин ажабайдалтай танилсажа, ажалай дүй дүршэлтэй болоһон хойноо дээдэ һургуулида һураха байхабди. Хэрбээ заочноор орохо гэбэл, энэ жэлһээшье һуралсалаа үргэлжэлүүлхэ аргатайбди. Сүлөөтэ һайхан Совет ороной залуушуулай урда һурахашье, хүдэлхэшье зам үргэнөөр нээгдэнхэй ха юм.

Нэгэ һара болоод һургууляа дүүргэхэмнай. Аяар арбан жэлэй туршада бидэнэрые һургаһан, хүмүүжүүлһэн багшанартаа үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэнэбди. Залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хүндэтэ хэрэгтээ бүри ехэ амжалта туйлахыень бултадаа хүсэнэбди. Хориин совхоздо ошоод ажаллажа байхадаа, эхэ, эсэгэ мэтэ болоһон хүндэтэ багшанараа нэгэшье үдэр мартахагүйбди.

Нина Бимбаева,
10-дахи «А» классай һурагша.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: химиин багша Н. А. Ободоева (зүүн гарһаа) 10-дахи классайхидые экзамендань бэлэдхэжэ байна.

Дунда һургуули дүүргэхэеэ байһан һурагшанарта хандаһан
НЭЭМЭЛ БЭШЭГ

Хүндэтэ нүхэд!

Шэнэ ба боро газар элдүүрилхэ угаа ехэ зорилго залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союзай урда, Советскэ Союзай бүхы залуушуулай урда манай алдарта Коммунистическэ партиі, Советскэ правительство гурбан жэлэй саана табиһан байгаа. Эхэ ороной хэдэн зуу мянгаад залуу патриодууд энэ уряада харюу болгон, городууд, промышленна центрнүүд, хүдэлмэришэнэй тосхонуудһаа хүдөө нютаг гараһан юм.

Тэдэнэр богонихон болзор соо нилээд ехэ газар элдүүрилжэ, урдандаа хооһон тала байһан нютагуудаар олон һалбарита хүдөө ажахын үйлэдбэри хүгжөөхэ арга олгоо. Гурбан жэлэй туршада 35,5 миллион гектар шэнэ ба боро газар элдүүрилэгдээ. Энээнэй ашаар 1956 ондо 3,3 миллиард пүүд ороо҄һо тарян гүрэндэ тушаагдаа һэн.

Хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаһан 1957 оной мартын 27-ной Хандалга соогоо КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет тон шухала зорилго табиһан байна. Жэшээнь, «Совхозуудай бүхы газарые хүсэд ашаглан, газар тарялангай культурые дээшэлүүлжэ, хүдөө ажахын культурануудай ургасые ехэдхэхэ, шэнэ ба боро газарые саашадань элдүүрилэн ашаглаха» гэжэ тэрэ Хандалга соо хэлэгдэнэ.

Энэ шухала зорилгые шиидхэхэ хэрэгтэ манай Эхэ ороной залуу патриодуудтай хамта бидэнэршье ехэхэн үүргэ дүүргэхэ ёһотойбди. Парти, Правительствын табиһан зорилгые бэелүүлхын тулада шэнэ кадрнууд, хүдэлмэришэдэй нэмэлтэ хүсэн хэрэгтэй.

Бидэ, Улан-Удын нэгэдэхи интернат-һургуулиин 10-дахи классуудай һурагшад, хүдөө ажахыгаа улам саашадань хүгжөөхын түлөө тэмсэгшэдэй зэргэдэ байха ёһотойбди. гэжэ тоолонобди. Тиимэһээ, шэнээр тогтоогдоһон Хориин совхоздо ошожо ажаллаха гэжэ нэгэн дуугаар шиидэнхэйбди.

Энэ совхоздо ошожо хүдэлхэдөө, бидэнэрэй урда табигдаһан зорилгые нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тулада бүхы хүсэеэ элсүүлхэбди. Хүдөө гарахадаа һуралсалаа болюулха бэшэ, харин элдэб һургуулинуудта заочноор һураха аргатай байнабди. Амжалтатайгаар һурахымнай тула бидэнэртэ таарамжатай арга олгогдохо бээ гэжэ найданабди.

Хүндэтэ нүхэдүүд, республикын дунда һургуулинуудай 10-дахи классуудай һурагшад! Мүнөө «Болбосоролой аттестат» абахын түлөө гүрэнэйнгөө экзамен эрхим һайнаар үгөөд, бидэнэрэй жэшээгээр совхозууд болон колхозуудта ошожо хүдэлхыетнай уряалнабди.

Улан-Удын 1-дэхи интернат-һургуулиин 10-дахи классуудай һурагшадай үмэнэһөө: **Бальжинима Балаганов, Николай Дымбрынов, Нина Бимбаева, Роман Ламатханов.**

☆ ☆

Трактористаар хүдэлхэб

Заиграйн аймагай Нарин-Шэбэр нютагай эхин һургуулиие 1951 ондо дүүргээд, Улан-Удэ ерэжэ, бурят дунда һургуулиин 5-дахи классра ороо һэм. Энэмнай нёдондо жэл интернат-һургуули гэжэ нэрэтэй болоо. Манай республикын аймаг бүхэнэй үхибүүд эндэ һурадаг. Һурагшадай дунда эхэ, эсэгэгүй үншэн үхибүүдшье бии юм.

Һургуулимнай бидэнэртээ түрэһэн гэр шэнги болонхой. Эрдэм бэлигтэ һурахаһаа гадна, промышленна предприятида экскурсяар ходо ошодог байгаабди. Мүн намартаа колхозуудта ошожо, таряаень хүряалсадаг һэмди. Тиигэжэ ажалай дүй дүршэлтэй болонхойбди.

Би өөрөө Улан-Удын эдир технигүүдэй станциин дэргэдэхи кружогой хүдэлмэридэ хабаадалсажа, элдэб машинын оньһон түхеэрэлгэтэйнь танилсаһан байнаб. Жэшээнь, тракторһ ашаанай машина, «Москвич» гэдэг хүнгэн машина үзөөбди. Машина болон техникэтэй бидэнэрые һайнаар танилсуулха, хүдэлгэжэ шададаг болгохо гэжэ тэндэ ажаллалаг багша Олег Алексеевич ехэ оролдолго гаргадаг байгаа.

Мүнөө уданшьегүй 10-дахи класс дүүргэхэеэ байнабди. Би хадаа Хориин совхозой механизаторнуудай зэргэдэ жагсалсан, тракторист боложо ажаллаха дуратайб. Энээнһээ урда тээшье ахатаяа хамта трактораар ажал хэжэ, дүй дүршэлтэй болоо һэм. Энэмни ехэ туһатай байхань гээшэ. Үндэр баян ургасын түлөө тэмсэдэг болохоёо байһандаа ехэ баяртайб.

Чингис Норбоев,
10-дахи «А» классай һурагша.

Автомашинын жолоошо болохоб

Нэгэ хэды хоноод, «Болбосоролой аттестат» абаха гүрэнэй экзамен үгэжэ эхилхэмнай. Һуралсалай жэлэй эгээл харюусалгатай үень «холо бэшэ, хормой доро» орожо ерэбэ. Энэ экзамен бидэнэртэ онсо удхашанартай. Тиимэһээ бултадаа амжалтатайгаар экзаменаа барижа, гүрэнэйнгөө урда тооохо зэргэтэйбди. Юуб гэхэдэ, һургууляа дүүргээд, Хориин аймаг ошожо, шэнээр тогтоогдоһон совхоздо ажаллахамнай. Һайн сэгнэлтэнүүдтэй аттестат абаад, ажалда ороходо зохид ха юм даа. Тиимэһээ. үлэһэн үдэрнүүдтэ һуралсалдаа бүри ханалгатайгаар хандажа, номоо улам һайнаар үзэхэ зэргэтэйбди.

Зарим нүхэднай мал ажалда, нүгөө заримамнай таряан ажалда хүдэлхөөр хараална. Энэ совхозой ажахынь олон һалбаритай. Тиимэ хадаа ямаршье хүдэлмэридэ ороходо һаад байхагүй бшуу. Би өөрөө шофёр болохо хүсэлэнтэйб. Интернат-һургуулида һуража байхадаа элдэб машинын мотор шудалаа һэмди. Илангаяа автомашинын бүридэлые би ехэ һонирходог байгааб. Амаралтынгаа үедэ Иволгын аймагай «Коминтерн» колхоздо хүдэлжэ, машинын шофёртой хамта ябалсадаг һэм.

Совхоздо ошожо хүдэлмэрилхэдэмнай ажалай дүй дүршэл тон шухала болоод байна. Тусхай бэлэдхэл гараһанайнгаа һүүлээр шофёрой эрхэ абажа, совхозойнгоо ажал хэлсэхэ хүсэлэнтэйб.

Совхоздо хэдэн жэл хүдэлжэ, ажалай дүй дүршэлтэй болоод, дээдэ һургуулида һураха тvсэбтэйб.

Николай Дымбрынов,
10-дахи «В» классай һурагша.

Һайшаалтай хэрэг

Манай һургуулиин 10-дахи классай һурагшад экзамен барижа ргээд, республикынгаа ямар нэ- совхоз гү, али колхоздо ошожо аллахабди гэжэ бүри март һа- үеэр шиидэһэн байгаа. Энэ шаалта хэрэгые 10-дахи «А», классуудай комсомолшууд анха үн үүсхээ һэн.

үхы совет арадтаяа хамта коммизмын жабхаланта һайхан орние байгуулалсаха гээшэ хама- нангин хэрэг мүн гэжэ ма- һургуулиинхид һайн мэдэнэ. мэһээ 57 һурагшаднай мүнөө гууляа дүүргэжэ, «Болбосоро- аттестат» абаад, Хориин аймаг- хониной совхоздо Ленинскэ сомолой путёвкоор ошохо гэжэ эбэ. Эдэнэрэй урда ажабайда- арюун зам нээлгэтэй. Совхозой хын олон һалбарида хүдэлжэ, лай дүй дүршэлтэй болоод, хоынь дээдэ һургуулида һураха тай байна.

хэ зуура, манай һургуулиие дүүршэд ажалай дүй дүршэлтэй бо- ой хүдөө гарахань. Олон хү- най зарим тэды бэлэдхэл хэһэ- һүүлээр трактор, автомашина үдөө ажахын бусадшье машиудые ябуулжа шадахал байха. нэрэй тоодо Евгений Мункуев, гис Норбоев, Владимир Базаров болон бусад оролсоно.

Манай хүбүүд, басагад һургуули- һураха үедөө ажабайдалтай тахын, ажалай дүй дүршэлтэй хын тула ажалда хамаатай эл- хэшээл гараһан байха юм. Ма- нуудые шудалжа, электротехтэй танилсажа, хүдөө ажахын ар практика гараһан байна. на модо ба түмэрөөр элдэб зүйлдые дархалжа һурадаг. Мүн бадуунай наринаар урлажа, ма- каар бэшэжэ, хубсаһа хунар оёшададаг болоно. Жэшээнь, һургиингаа оёдолой мастерской соо бурят, эвенк зоной үмдэдэг хубсаһануудые уран гоёор оёһон байна. Тиимэһээ, мүнөө Хориин совхоз ошожо хүдэлхэ һурагшаднай үйлэдбэриин элдэб һалбарида ажаллажа шадаха юм. Тэдэнэр трактор, машинануудые жолоодохоһоо эхилээд, уралан оёхо хүрэтэрөө элдэб хүдэлмэри хэхэ болоно.

Эдэ бүгэдэмнай политехническэ һуралсал бэелүүлжэ байһанай ашаүрэ мүн. Һуралсалаа ажабайдалтай, үйлэдбэритэй нягтаар холбохын тула горьтойхон хүдэлмэри хэгдээ. Манай һурагшад ном заалгаһанай, мүн хүдөө гаража колхозой таряалан дээрэ хүдэлмэрилһэнэй ашаар ажалай дүй дүршэлтэй болодог байна. Энэнь мүнөө тон шухала болобо ха юм. Һурагшадаа ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ гэжэ интернат-һургуулиин бүхы багшанарай, хүмүүжүүлэгшэдэй оролдодог байһыень онсолон тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Зүбөөр. хүмүүжүүлэгдэһэн һурагшадайнгаа совхоздо хүдэлмэрилхэеэ өөһэдынгөө һайн дураар ошожо, обществодоо, арад зондоо туһатай хүнүүд болохоёо байһандань багшанар, хүмүүжүүлэгшэдынь үнэн зүрхэнһөө баярланабди.

Совхоздо хүдэлхэеэ ошоһон залуушуулай хүсые зүбөөр хэрэглэжэ, ажалыень һайнаар эмхидхээд, культурна ба ажаһуудалайнь эрилтые гүйсэд хангабал, тэдэнэр өөһэдынгөө зорилгые амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаха гэжэ бидэ, багшанарынь, лаб найданабди.

Н. Добжаев, Улан-Удын 1-дэхи интернат-һургуулиин директор, БМАССР-эй һургуулинуудай габьяата багша.

Хүндэтэйгөөр угтахабди

Улан-Удын нэгэдэхи интернат-һургуули дүүргэһэн 57 хүбүүд, басагад манай совхоздо ерэжэ хүдэлхэнь гэһэн мэдээсэлые Хориин аймагай хониной совхозой дирекци, партийна болон комсомольско организацинууд, бүхы хүдэлмэришэд ехэ баяртайгаар угтаа. Эрдэм бэлигтэй, эдир залуугай эршэ зоригтой иимэ олон хүниие ажалша бүлэдөө оруулжа абаха гээшэ ямар һайхан бэ!

Энэ совхоз эмхидхэгдэһээр оройдоол хоёр һара шахуу боложо байна. Манай совхоздо Үдын МТС, энээнэй харьяата байһан Сталинай, Кировэй, Калининай нэрэмжэтэ, «Гигант», «Пламя» колхозууд хамтаржа, бүхыдөө 6 фермэ болонхой. Совхозоймнай ажалай гол һалбаринь хонин ажал юм. Мүнөө 43 мянга гаран хонид, 4700 үлүүтэй үхэр, мянга шахуу адуун, 4 зуугаад гахай—совхозоймнай баялиг болоно.

73 мянга гаран гектар газартайбди. Тэрэ тоодо 9 мянга гаран гектар газар дээрэ ороо҄һо таряа ургуулхабди. Шэниисэ, ороо҄һон, овёс, ячмень, мүн малай тэжээл болохо кукуруза, зелёнко, корнеплод гэхэ мэтэ культуранууд ехээр таригдахань.

Манай совхоз ойрын сагта нооһо, мяха, һү ехээр абадаг болохо зэргэтэй. Зургаадахи табанжэлэй эсэстэ 10—12 миллион түхэригэй продукци үгэхэ ёһотойбди. Жэл бүхэндэ 9—10 мянган центнер мяхан, 1,8—2 мянган центнер нооһон, 25—30 мянган центнер һүн абтахаар хараалагдана.

Энэ зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргэхэ арга боломжо манда бии. Ажал хүдэлмэридөө ханамжатай һайнаар хандадаг хүнүүд олон.

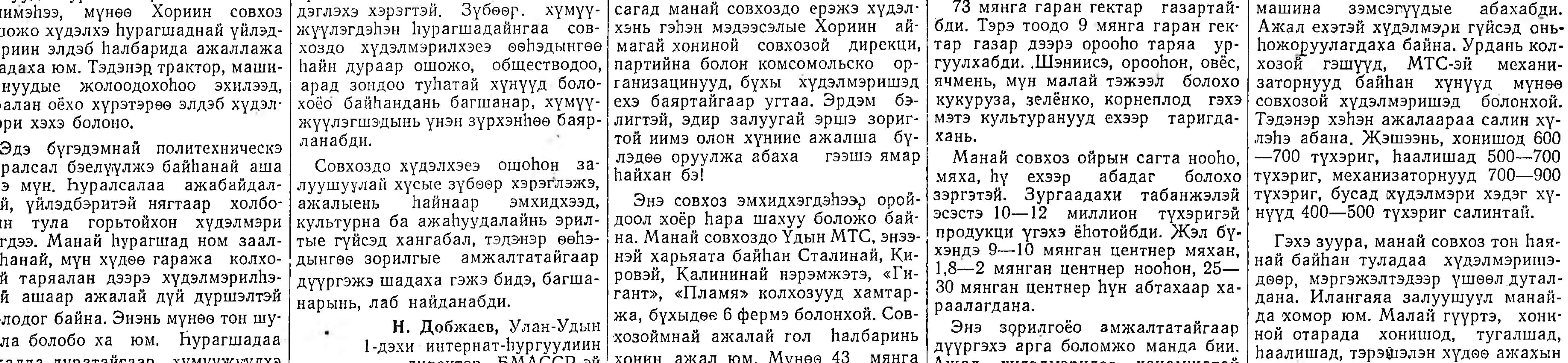
Манда олон янзын оньһото техникэ бии. Һаядаа бүри олон машина зэмсэгүүдые абахабди. Ажал ехэтэй хүдэлмэри гүйсэд оньһожоруулагдаха байна. Урдань колхозой гэшүүд, МТС-эй механизаторнууд байһан хүнүүд мүнөө совхозой хүдэлмэришэд болонхой. Тэдэнэр хэһэн ажалаараа салин хүлэһэ абана. Жэшээнь, хонишод 600—700 түхэриг, һаалишад 500—700 түхэриг, механизаторнууд 700—900 түхэриг, бусад хүдэлмэри хэдэг хүнүүд 400—500 түхэриг салинтай.

Гэхэ зуура, манай совхоз тон һаянай байһан туладаа хүдэлмэришэдөөр, мэргэжэлтэдээр үшөөл дуталдана. Илангаяа залуушуул манайда хомор юм. Малай гүүртэ, хониной отарада хонишод, тугалшад, һаалишад, тэрэшэлэн хүдөө ажахын механизаторнууд хэрэгтэй байна.

Тиимэһээ Улан-Удын 1-дэхи интернат-һургуули дүүргэхэеэ байһан хүбүүд, басагадай манай совхоздо ерэжэ хүдэлхөөр шиидэһэниинь ехэ һайшаалтай. Һурагшадаа ажал хүдэлмэридэ дуратайгаар хүмүүжүүлһэн энэ һургуулиин дирекцидэ, бүхы багшанарта совхозой бүхы хүдэлмэришэдэй үмэнэһөө баяр баясхалан хүргэнэб. Манай аймагай Хориин, Хасууртайн дунда һургуулинуудые дүүргэгшэд Улан-Удын интернат-һургуулиинхидай үнэтэ үүсхэлые эдэбхитэйгээр дэмжэхэ бээ гэжэ найдагдана.

Дунда һургуули дүүргээд, манай совхоздо ажаллахаяа ерэгшэдые хүндэтэйгөөр угтажа, ажал хүдэлмэреэр, байра байдалаар хангаха, культурна ба ажаһуудалайнь эрилтые дүүргэхын тула Хориин совхозой дирекци, партийна организаци бүхы хэмжээ абаха.

Ц. Доржиев, Хориин аймагай хониной совхозой директор, экономическа наукануудай кандидат.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хориин совхоздо ошожо, ажаллахаяа байһан интернат-һургуулиин 10-дахи классайхид.

Е. Ринчиновагай фото.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов Индонезиин парламентын заседанида байлсаба

ДЖАКАРТА, майн 18. (ТАСС). Майн 18-да Джакартада парламентын тусхай заседани боложо, бүхы фракцинуудынь тэрээндэ хабаадаа. Премьер-министр Джуанда түрүүтэй Индонезиин правительствын гэшүүд, городой олониитын түлөөлэгшэд, дипломатическа корпусой гэшүүд заседанида байгаа.

Эгсэ 10 часта К. Е. Ворошилов, Ш. Р. Рашидов, В. П. Елютин, Н. Т. Федоренко, Д. А. Жуков гэгшэд зал руу ороно. Тэдэниие парламентын түрүүлэгшэ Сартоно, тэрэнэй орлогшонор угтажа байгаа. Гадна тэндэ суглараһан бүхы хүнүүд СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловые хүл дээрээ бодоод амаршалба.

Советскэ Союзһаа ерэһэн айлшад хүндэтэй һууринуудта ошожо һууна.

Парламентын түрүүлэгшэ Сартоно парламентын гэшүүдэй зүгһөө К. Е. Ворошиловые амаршалаад, нүхэр Ворошиловай парламентын заседанида ерэһэндэнь сэдьхэлээ ехээр ханан, баяралажа байһанаа мэдүүлбэ. Парламентын гэшүүдэй урда үгэ хэлэхэеэ зүбшөөһэндэнь Сартоно К. Е. Ворошиловта баясхалан хүргөөд, нүхэр Ворошиловай орон соогуур ябаһан ушар Индонези Советскэ Союз хоёрой хани барисаае улам бэхижүүлжэ, дэлхэй дээрэ амгалан байдал тогтоохын түлөө ниитэ тэмсэлдэмнай туһа нэмэри болохо бэзэ гэжэ хэлэбэ.

Сугларагшадта халуунаар угтагдан, К. Е. Ворошилов парламентын заседани дээрэ үгэ хэлээ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов Джакартаһаа мордобо

ДЖАКАРТА, майн 19. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов, тэрээнтэй хамта ябалсажа байгаа Ш. Р. Рашидов, В. П. Елютин, Н. Т. Федоренко болон бусад майн 19-дэ Явын сагаар 8 час 30 минутада Индонезиһээ мордоо.

12 үдэрэй урда тээ нүхэр Ворошиловые баярлан угтаһан Индонезиин ниислэлэй оломянган ажалшад мүнөө дахин аэродром дээрэ ерэжэ, К. Е. Ворошиловые үдэшэһэн байна.

Мордохынгоо урда тээ К. Е. Ворошилов үнэн зүрхэнһөө гараһан халуун үгэ хэлээ. Һүүлээрнь Президент Сукарно мүн лэ үгэ хэлэһэн байна.

КУНЬМИН, майн 19. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Майн 19-дэ Пекинэй сагаар 19 часта, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов болон тэрээнтэй сугтаа ябалсаһан хүнүүд Хитадай урда зүгтэ оршодог Куньмин гэжэ нютаг ерээ. Нүхэр Ворошилов Куньминда үглөөгүүр болотор байгаад, һүүлээрнь Рангун мордохо юм.

РАНГУН, майн 19. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов сугтаа ябаһан нүхэдтэеэ хамта майн 19-дэ Рангун ерээ.

Бирмын Премьер-Министр У Ну, Премьер Министрын орлогшонор Сао Кун Чо, Такин Тин, министрнүүд болон тусхай тушаалтай хүнүүд, Бирмэдэ байдаг СССР-эй Посол А. Д. Щиборин болон бусад К. Е. Ворошиловые Мингаладон аэродром дээрэ угтажа байгаа.

К. Е. Ворошилов аэропортын байшан соо обедлээ.

13 часта советскэ айлшад Рангунһаа мордоо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловай Индонезидэ айлшалжа байха үедэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Джакартын үйлсэнүүдтэ городой ажалшад советскэ айлшадые амаршалжа байна. **ТАСС-эй фотохронико.**

К. Е. Ворошилов Ханой ерээ

ХАНОЙ, майн 20. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республикын ниислэл хото Ханойдо СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов майн 20-ной үглөөгүүр ерэжэ буугаа.

ДРВ-гэй президент Хо Ши Мин, ДРВ-гэй национальна суглаанай саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшэ Тон Дык Тханг, ДРВ-гэй премьер-министр Фам Ван Донг болон республикын хүтэлбэрилхы бусад ажал-ябуулагшад, ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд, Ханойн ажалшад К. Е. Ворошиловые сугтаа ябаһан нүхэдтэйнь Жиа-Лам аэродром дээрэ угтажа байгаа.

Пионернүүд советскэ айлшадта баглаа сэсэгүүдые барюулаа.

Президент Хо Ши Мин К. Е. Ворошилов хоёр үгэнүүдые хэлээ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов Президент Хо Ши Мин хоёрой нээмэл машинада һуужа, президентын ордон ошожо ябаха замдань Ханойн, мүн дүтын нютагуудай олон түмэн ажалшад урма баяртайгаар, омог дорюунаар тэдэниие угтан амаршалаа.

Вьетнамай Демократическа Республикада К. Е. Ворошиловай айлшалжа байһан тухай

ХАНОЙ, майн 20. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** К. Е. Ворошиловай Ханой ерэһэн үдэр — майн 20-до Ханойн бүхы газетэнүүд һайндэрэйхеэр толилогдоо. «Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловые халуунаар амаршалая! Вьетнамай болон Советскэ Союзай арадуудай бата нэгэдэл мандаха болтогой!» гэһэн үгэнүүд газетын түрүүшын хуудаһануудта вьетнам, мүн ород хэлэн дээрэ бэшэгдэнхэй байгаа.

«Нян Зан» газетэ советскэ айлшадай ерэһэн ушарта зорюулан ехэ түрүү бэшэг, мүн «Түрүүлэгшэ Ворошиловые халуунаар амаршалая!» гэһэн гаршагтай премьер-министр Фам Ван Донгын статья толилоо. Гадна, нүхэр Ворошиловай намтар, хэдэн фотозурагууд толилогдоо.

Президент Хо Ши Минэй 67 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан К. Е. Ворошиловай самолёдой бортоһоо эльгээһэн амаршалгын телеграммые бүхы газетэнүүд толилоо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов майн 20-до үдын хойно Вьетнамай Демократическа Республикын президент Хо Ши Минтэй уулзаа. Нүхэдэй ёһоной хөөрэлдөөн боложо, нүхэр Ворошиловтай суг ябалсаһан хүнүүд, тэрэшэлэн Вьетнамай гүрэнэй, политическэ, ниитын элитэ ехэ ажал-ябуулагшад тэрээндэ хабаадаа.

Үдэшэлэн президент Хо Ши Мин гоё һайхан сэсэрлиг соо гэрэлтүүлэгдэһэн модонуудай дунда К. Е. Ворошиловые урижа хүндэлөө.

Нүхэр К. Е. Ворошиловай, Хо Ши Минэй, Ш. Р. Рашидовай, В. П. Елютинэй, Н. Т. Федоренкын, М. В. Зимянинай сэсэрлигтэ ерэхэдэнь, эндэ сугларагшад нэрьемэ шангаар альгаа ташаа.

Тиигээд арадай ансамблиинхид концерт табижа, вьетнам болон совет дуунуудые, хатар танцануудые гүйсэдхэһэн байна. Нүхэр Ворошилов тэдээндэ халуун баясхалан хүргэжэ, сэсэгүүдые бэлэглээ.

Медицинскэ эрдэм ухаанда шэнэ хубита оруулагдаба

Курскын түмэрзамшадай больницын врачууд «Арадай Хитад» гэжэ журналда хүнэй нюдые аргалха шэнэ арга тухай нёдондо уншаһан байгаа. Һулахан электрическэ тогоор шаруулан, холо харадаггүй, мүн холо һайн харадаг аад, дүтэ муугаар харадаг хүнүүдэй нюдые, тэрэшэлэн астигматизм гэжэ нюдэнэй үбшэниие аргалха шэнэ арга зохёогоод, Хитадай врачууд мүнөө тэрэнээ туршажа байна гэжэ журналда хэлэгдэһэн байгаа. Иимэ арга хүүлһэн 844 хүнэй 556-найнь нюдэн хүсэд эдэгэһэн байна.

Хитад нүхэдэйнгөө зохёоһон аргые зарим тэды хубилгаад, Курскын врачууд дээдэ зубхида гальванизаци хэжэ, нюдэ аргалдаг болобо. Нюдэ муутай хүн үдэрэй нэгэ, 10—20 минутын туршада арга хүүлдэг байгаа. Тиигээд һүүлээрнь нюдөө аняад, 15 минутын туршада амардаг байха юм. Шэнэ арга үргэнөөр хэрэглэхынгээ урда тээ, главна врач С. Н. Поликарпов тэрэ аргаяа өөр дээрээ туршаһан байна. Нүхэр Поликарпов 40 жэлэй туршада нюдэнэй шэл зүүжэ ябаа юм. Тэрэ холохон байһан юумые оройдоошье хаража шададаггүй байгаа. Шэнэ арга 20 дахин хүүлһэнэйнь һүүлээр нүхэр Поликарповай нюдэниинь залуугайхидаа адли боложо, мүнөө тэрэ нюдэнэй шэл хэнгүйгөөр ябадаг болонхой. Курскын түмэр замай больницада 15 хүн аргалуулгын түрүүшын шата дүүргэбэ. Тиигэжэ тэдэнэй хэдэн хүнүүдэйнь нюдэнэй хараа хуушанайнгаа түхэлдэ ороо. Мүнөө үедэ үшөө 20 гаран хүн амжалтатайгаар аргалуулжа байна.

Муудаһан нюдэнэй хараае заһаха шэнэ арга зохёогшод, медицинскэ эрдэм ухаанда ехэ хубита оруулба гээшэ гэжэ мэргэжэлтэд тоолоно. Энэ аргын хаа хаанагүй хэрэглэгдэдэг болоходо, холо муугаар харадаг гү, али холо һайн харадаг аад, дүтэ хаража шададаггүй олон миллион хүнүүдэй нюдэниинь һайжарха байна. Мүн нюдэнэй бусадшье үбшэн усадхагдаха.

(«Известия» газетын 1957 оной майн 15-най номерһоо абтаба).

А. БАДАЕВ

Уряарай намайгаа

Номгон далай урдамнай миралзан,
Номин долгёороо альгадана
хабсагай.
Сагаахан даляараа нюруунь
шударан,
Сахали шубууд ниидэнэ шамдагай.
Бодолгодо абтанхай һуунаш,
Дэлэг,
Бусахынгаа урда тээ далайн
эрьедэ.
Бурят нютагайш омогорхол шэмэг
Байгал далайшни һанагдаба гү
эндэ?

Хабтагай таряан соо эзэнээ
хүлеэнхэй
Хүсэтэ комбайнш харагдаба гү
нюдэндэш?
Эреэнхэн зүрхыеш хэтэдээ
эзэлэнхэй
Эржэнэйш аялга дуулдаба гү
шэхэндэш?

«Алдарта Байгалнай арюухан
далай» гээд
Амаржа һуухадаа татадаг һэнш
заримдаа.
Амарагхан гансынгаа бэшэгүүдые
дэлгээгээд,
Арюухан дүрыень харуулдаг һэнш
намдаа.

Бэшэгэйнь таһалдахада һанаагаа
зоболсодог,
Баясадаг һэмби харюуень
абахадаш.
«Талаантайш» гэдэг һэм хажуудаш
зогсоод,
Туйлаһан амжалтыень омогорхон
уншахадаш.

Арадайнгаа амгалан байдалай
түлөө
Албанда һуралсаабди жагсаалда
зэргэлэн.
Харанхы һүни автомат үргэлөөд,
Харуулдашье сугтаа байгаабди
һэргэлэн.

Номгон далай дээр тиихэдэ
ниилэһэн
Нүхэдэй харгынууд баһа
һалаатахань.
Эрхим магтаалтайгаар албаяа
дүүргэһэн
Эрэлхэг хүбүүгээ Бурядшни
угтахань.

Албанай жэлнүүдые һануулхал
хододоо
Андалдаһан алшуурнууднай.
Үе наһандаа
Мартахагүйб шамайгаа түрэл
Приморидоо.
Мартангүй намайгаа уряарай
хуримдаа!

Нюдэ балай, шэхэ дүлии

Хүндэтэ Тархай!

Аягатай сай баряад, амаа оложо ядахаар шэб харанхы байна. Үүлэнэй забһараар шагааһан һарын туяа һамбаашалжа, энээхэн бэшэг Танда бэшэбэб. Апрелиин тэн багта Саянтын МТС дээгүүр сахилгаан ялагас-зурагас гээд үнгэрһэн байгаа. Тэрэнэй һүүлээр боро хараан болоходо хүнжэлдөө ороод, үүрэй сайрахые хүлеэжэ унтари дээрээ уруу гэдэргээ мухарьха уялгатай болообди.

Тэрэ сахилгаанда удара татагдаһан утаһа түмэр үйлсөөр хаягдаад, хүнэй хүл урьхадана, угзарна.

Тархай! Иимэ ехэ сахилгаан огторгойһоо буугаа бэшэ юм. «Сельэлектрогой» сэсэшүүл Саянтын МТС дээрэ сад-няд буужа, «электростанцитнай муу байна, бидэнэр лэ тон түргөөр заһахабди» гэлд... олон айлай гэр байрануудта оро... гэрэлэй утаһа абажа хаяһан, ... хэдэнь үшөө радиоприёмни... абяа аниргүй болоһон юм. Бу... һара нюдэ балай, шэхэ дүлии ... хадаа хүн зоной гомдол оруулх... «түсэбэй ёһоор хэгдэжэ бай... ажал юм» гэлдэжэ, мүнөөхи ... шүүл мундуу шэрүүнээр харю... даг. Теэд тэдэнэр газар шулга... гансашье столбын нүхэ малта... аад, изолятор, утаһа провода, ... дэгээ хэрэгсэлнүүдээ бэлдээгүй ... бидэниие харанхыдуулаад, «түсэ... ёһоор» гэлдэжэ байна. Сельэлект... гойхид сахилгаан шэнги хурдан... даб гэһэн аад, мэлхэй зайдал...

Түргэнөөр гэрэлтэй болохо хэ... тэмнай туһалыт, нүхэр Тархай!

Ч. Банзаракца...

Иволга.

Гурбан буруу тухай

Сайн, Тархай!

«Цыренов Дамба гурбан буруутай» гэлсэдэг болоһон байгаа. Тракторист хадаа олзотой, омогтой, баян хүн байгаа бэзэ гэжэ һанаад, тэрээндэ ошожо, үнеэн болгохыемни нэгэ буруугаа худалдыт гэбэлби даа.

Нохой халхай, тэрэмни һогтуу байһан аад: «Юун намһаа буруу эреэбши!» гэжэ байжа, элдэбээр хараагаад, архиин хооһон шэл баряад, нам тээшэ далагад гэхэдэнь, арайл зайсажа амжааб. Хэрэлсы руу гүйжэ ябахадамни, минии хойноһоо хиидэһэн шэлэй хана тудаад, хахаран бутархань дуулдана һэн.

Иигэжэ буруу бэдэржэ ябаһаар буруутан алдаад, залуу хүн аад яагаа шэрүүн амитан гээшэб гэжэ бодожо ябаһаар, нэгэ үбгэнтэй уулзашабаб:

— Ши яагаа мэгдүү юумэ гүйжэ ябабаш?—гэжэ тэрэ үбгэжөөлэй намһаа һурахадань хамагаа хуу хөөрэжэ үгэбэб.

— Гурбан буруугаа гурбуулайнь үүсэлээд һуутарнь ороо ха юмши!—гэжэ байжа үбгэжөөлни ушаргүй энеэбэ. Би гайхашабаб.—Ши яагаашье гэнэн хүн гээшэбши даа! һогтуу Дамбадашни иимэл гурбан б... руу бии юм,—гээд үбгэн ... гаа даража байжа намда хөөрэ... үгэбэ гээшэ:

— Архи уудагынь — нэгэ бу... худалаар хэлэдэгынь — хоёрд... буруу, хүнүүдые сохидогынь — г... бадахи буруу!—гээд, үбгэжөөл ... маг ушарынь хуу хөөрэжэ үгөө. ... Тэрэнииень уншагшадта дамжу... хада иимэ байна:

Дамба Цыренов манай Зэ... аймагай «Коммунизм» колхо... мүнөө үбэл үбһэ трактораар зөө... дөө колхозоо мэхэлжэ, 20 ки... метрһээ асарһанаа 80 километр... асарааб гэжэ маршрутна хууда... дээрээ харюусалгагүй бригадир... Ц. Жимбеев Ж. Бадмаев хоё... гарынь табюулдаг байгаа.

Иигэжэ олоһон мүнгөө архи б... гожо, амаараа гаратар залга... хүнүүдые сохино. Дондоков Аюш... алан түлэн алдажа байтарнь З... станциин хүдэлмэрилэгшэд һал... жа абаа. Хонишон Сосоров Ж... дуйе бэртэтэр, гэмтэтэрнь сох... Иимэ олон буруутай Дамба Цы... новые заһаруулха ямар арга, ну... Тархай, бии гээшэб?

Д. Дондоков

Арадай аман зохёол суглуулан согсологшо

Сергей Петрович Балдаев 67 наһатай юм. Мүнөө Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай бурят-монгол хэлэ ба литературын кафедрада ассистентээр ажалладаг. Үндэр наһатай, тусхайта ажалтай болобошье, түрэл арад зонойнгоо аман зохёолой баялигуудые һонирхон, сүлөөтэй сагтаа суглуулдаг, согсолдог юм. «Би табяад жэлэй туршада арадай аман зохёол суглуулжа байнаб»,—гэжэ нүхэр Балдаев урматайгаар хөөрэнэ. Мүнөө Сергей Петрович «Арадай аман зохёолой хрестомати» хэблүүлхээр бэлдэжэ байнхай. Тэрээн соонь үльгэрнүүд, хэб дуунууд, сэгээ дуунууд, гуниг дуунууд, ёһололой дуунууд, дүрбэн сагай заншалта дуунууд, хатар нааданай дуунууд, оньһон хошоо үгэнүүд, таабаринууд орохо юм. Энэ ном студентнэртэ шухала туһаламжа болохо байна.

Мүнөө Сергей Петрович бурят дуунуудай гурбан том суглуулбари бэлдэнхэй. Тэрэшэлэн Үнгын, Алайрай, Бохоной, Эхиридэй, Мойлтын бурядуудай дунда дэлгэрһэн «Гэсэрэй» вариантнууд нүхэр Балдаевта бии. Энэнь 100 мянган мүр болоно. Гадна, «Гэсэрэй» 33 баатарай түүхэ суглууланхай.

Нүхэр Балдаев түрэл арадайнгаа үльгэр туужануудта ехэ дуратай юм. Мүнөө хори гаран үльгэрэй бэлэн болоһон шахуу текстнүүдтэй. Тэдэниинь нэрлэбэл: «Алтан Шагай Мэргэн»—2732 мүр (хоёр ондоо вариант), «Эрэ Хобтос Мэргэн»—3640 мүр, «Хүхэрдэй Мэргэн»—3000 мүр (хоёр ондоо вариант), «Баян Хара хаан»—4000 мүр, «...раасгай Мэргэн»—1750 мүр (хо... ондоо вариант), «Эрэ Тохолой Мэргэн»—3900 мүр, «Гунан зээрдэ м...ритой Гунхабай Мэргэн хүбүүн»—2900 мүр, «Хан Сэгсэй Мэргэн»—2350 мүр, «Осоодор Мэргэн»—6... мүр. ба бусад болоно. Теэд эдэ үл...гэрнүүдһээ гансал «Осоодор Мэргэн» хэблэгдэһэн байна. Боломо... үльгэрнүүдыень хэблүүлжэ гар... бал, һайн бэлэй.

Мүн баһа нүхэр Балдаев ар... зоной түүхэ, этнографиие ехэтэ һ...нирхон шэнжэлдэг байна. Мүн... Сергей Петрович «Бурядуудай ... гарбал» тухай хэблэлэй 100 ху... һан материалтай. Тэдэнэйнь ду... Бурят-Монголой бүхы шахуу ай... гуудта ажаһуудаг бурядуудай ... гарбал тушаа һонин мэдээнүүд ... Тэрэшэлэн этнографида хабаа... хэблэлэй 100 хуудаһан матери... байха юм.

Литература болон искусствын ... кадада бэлдэжэ байһан мүнөө ... республикын культурые науч... ёһоор шэнжэлхэ институт, Ура... зохёолшодой союзай правлени, Ар...дай зохёолой байшан, литерату... эрхилэгшэд болон бусад С. П. Балдаевай саашанхи хүдэлмэриді... зохихо туһаламжа үзүүлхэ бээз г...жэ найдагдана.

А. Мангатханов.

ЗАҺАБАРИ

Манай газетын майн 17-ной номерто хэблэгдэһэн «Мяха, һү, нооһо ехээр абахын түлөө мүрысөө үргэдхэе» гэһэн статья дотор авторай гэмээр алдуу гараа.

«Тэжээл элбэгээр бэлдэе» гэһэн бүлэгэй эхин мэдүүлэлые «Тарбагатайн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Кожевников» гээд уншаха. Статьягай гурбадахи колонкын хоёрдохи абзацын нэгэдэхи мүрые иигэжэ уншаха: «Үнеэн бүриһөө 2,5 мянган литр һү һаахаб».

«Мүрысөөндэ урилсаба» гэһэн бүлэг дотор «Мухаршэбэрэй аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй үмэнэһөө түрүүлэгшэ нүхэр Волохов Тарбагатайн аймагай «Советская Россия» колхозойхидые мүрысөөндэ уриба» гэжэ уншаха гүйнабди.

Статьягай автор алдуу гаргаһанайнгаа түлөө зэмэ амсаба.

Редакторай орлогшо
О. ГОМБОЕВА.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря— 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00430. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 2168.